

Naar een sociaal rechtvaardige en duurzame arbeidsorganisatie in de bussector

1. Inleiding

De inzet van flexijobs in de Belgische arbeidsmarkt is de afgelopen jaren exponentieel gegroeid. Wat begon als een instrument voor piekbelasting in de horeca, is inmiddels uitgegroeid tot een structureel tewerkstellingsmodel in uiteenlopende sectoren. In het bijzonder de sector van het collectief vervoer – waaronder schoolvervoer, personeelsvervoer en diensten in opdracht van De Lijn – wordt gekenmerkt door een systematisch gebruik van flexijobbers.

Bedrijvengroepen zoals De Decker – Van Riet, Keolis, Hansea, Multiobus en Waaslandia maken intensief gebruik van flexijobs om hun dienstverlening operationeel te houden. Deze nota analyseert de impact hiervan op werkzekerheid, sociale bescherming, veiligheid en de financiering van onze sociale zekerheid, en stelt beleidsmaatregelen voor die inzetten op een duurzame tewerkstellingsstrategie.

2. Situatieschets: Flexijobs binnen de sector

Binnen een middelgrote bedrijvengroep actief in collectief vervoer worden maandelijks **gemiddeld 20.000 uren** gepresteerd onder het flexi-jobstatuut. Indien deze uren structureel zouden worden ingevuld met klassieke arbeidsovereenkomsten, resulteert dit in:

Contracttype	Aantal banen
--------------	--------------

Voltijds (38u/week)	± 126 voltijdse jobs
---------------------	----------------------

Deeltijds (20u/week)	± 250 deeltijdse jobs
----------------------	-----------------------

Breder bekeken telt de sector **264 actieve bedrijven**, die samen **3.371 flexijobbers** tewerkstellen. Bij een gemiddelde van 20 uur per week per flexijobber vertegenwoordigt dit ongeveer **1.774 voltijdse arbeidsplaatsen**. Het gaat hier niet om occasionele inzet, maar om een structureel georganiseerd model van onderbescherming en onderfinanciering.

3. Sociaal-economische impact

3.1 Gevolgen voor werknemers

- Flexijobbers bouwen wel sociale rechten op zoals pensioenopbouw, werkloosheidsverzekering of ziekte-uitkering maar dragen hier niet aan bij.
- Bij het verlies van een hoofdjob (bijvoorbeeld een 80%-tewerkstelling) valt het flexi-inkomen volledig weg, waardoor het vervangingsinkomen sterk daalt.
- Flexijobs zijn niet combineerbaar met werkloosheid of arbeidsongeschiktheid.
- Werknemers die kiezen voor deze formule blijven precarisch en sociaal kwetsbaar, ook al genereren ze een hoger netto-inkomen op korte termijn.

3.2 Gevolgen voor de sociale zekerheid

- In 2024 bedroeg de totale loonmassa uit flexijobs **€710 miljoen**.
- Door het ontbreken van werknemersbijdragen liep de sociale zekerheid **€93 miljoen** mis.
- Nettoverlies voor het systeem: **€76 miljoen per jaar**, oplopend tot **€479 miljoen in 2029** bij ongewijzigd beleid.
- De structurele inzet van flexijobbers binnen de sector draagt bij aan een systematische onderfinanciering van collectieve sociale voorzieningen.

4. Veiligheidsrisico's: rij- en rusttijden buiten controle

Naast de sociale en financiële impact vormt het flexi-jobsysteem in de bussector een **ernstige bedreiging voor de veiligheid**. Volgens Europese regelgeving gelden strikte normen voor rij- en rusttijden van chauffeurs, waaronder:

- Maximaal 9 uur rijtijd per dag (met beperkte uitzonderingen)
- Verplichte rust van 45 minuten na 4,5 uur rijden
- Dagelijkse rust van minstens 11 uur
- Wekelijkse rust van minimaal 45 uur

In de praktijk is er **geen sluitende controle** op de totale arbeidstijd van flexijobbers die bij meerdere werkgevers actief zijn. Hierdoor ontstaat het risico dat chauffeurs:

- Bijklussen na voltijdse werkdag zonder voldoende recuperatie
- Geen geregistreerde rusttijden hebben (bij ritten zonder tachograaf)
- Vermoeid aan het stuur zitten, met verhoogd ongevalsrisico

Deze lacune in toezicht is onverenigbaar met het streven naar veilig collectief vervoer. **Passagiers, personeel en medeweggebruikers verdienen bescherming** tegen situaties waarin arbeidstijd en veiligheid niet in balans zijn.

5. Sectoranalyse: Collectief vervoer

De concurrentiedruk binnen het collectief vervoer is groot. Privé-operatoren zoals de vermelde bedrijvengroepen concurreren met elkaar én met publieke opdrachtgevers zoals De Lijn en TEC.

- Flexijobs worden structureel ingezet om personeelskosten te drukken.
- Steeds vaker vervangen ze vaste contracten, waardoor werkzekerheid verdwijnt.
- De focus op rendabiliteit ondermijnt de positie van chauffeurs en brengt tegelijk de veiligheid in gevaar.

6. Beleidsaanbevelingen

6.1 Duurzame arbeidsorganisatie

- Zet flexi-uren om in vaste of deeltijdse arbeidsovereenkomsten.
- Voorzie fiscale stimulansen voor structurele aanwervingen.
- Reguleer het aandeel flexijobs binnen bedrijven via sectorale normen.

6.2 Versterking van sociale bescherming

- Beperk flexijobs tot uitzonderlijke situaties of seizoenspieken.
- Verplicht rapportage over flexi-inzet in sociaal jaarverslag.
- Leg een minimale bijdrage op voor alle werkvormen.

6.3 Veiligheidsgaranties

- Creëer een centraal register of meldingstool voor cumulatieve arbeidstijd.
- Breid controlemechanismen uit naar flexijob-routes zonder tachograafplicht.
- Maak veiligheid prioritair in vergunningverlening en toezicht.

6.4 Hervorming van het systeem

- Behoud het plafond van **€12.000/jaar** per flexijobber en verzet je tegen verhoging naar **€18.000**, zoals voorzien in het regeerakkoord 2025–2029.
- Beperk het toepassingsgebied tot sectoren met objectieve nood aan flexibiliteit.
- Richt een monitoringsysteem op om misbruik, druk en risico's aan te pakken.

7. Slotbeschouwing

Wat voordelig lijkt voor bedrijven — flexibiliteit en lagere personeelskosten — heeft op lange termijn een verwoestende impact. Het flexi-jobmodel ondermijnt sociale rechten, destabiliseert het financieringsmodel van onze sociale zekerheid en **compromitteert de veiligheid op de weg**.

In een sector waar **vertrouwen, stabiliteit en verantwoordelijkheid cruciaal zijn**, moet arbeid rechtvaardig, transparant en toekomstgericht georganiseerd worden. Deze nota roept op tot een herwaardering van werk als sociaal fundament, niet als kostenpost. Alleen zo garanderen we veilige ritten, sociale bescherming en een eerlijke toekomst voor iedereen die instapt.

Volg ACV Openbare Diensten op

www.acv-openbarediensten.be